

Szinpad (Rendezés)

a szinpadon sem. És ha teljes sötétet kíván a darab, annak feketeségét és áthatolhatatlanságát mindig lehet enyhíteni a természetesség némi csekély lefokozásával. A sötét és árny valamivel higabban jelenhet meg a szinpadon, mint a valóságban, de mindig szem előtt tartva a valószínűséget és a drámát.

Ezek már mind az új szinpadtechnika feladatai volnának. Mindenesetre érdekesebb és művészibb feladatok, mint a természetellenes tulzások megmutatása. Ide kell a szinpad-művészet, melynek szintén a darab és annak célzata érdekében kell munkálkodnia, mint az előadás-hoz tartozó technikának. De művészi-ebben és szerényebben kell hivatását teljesítenie, mint eddig tette. Hiszen eddig szinte a szinpadtechnika volt a vezetőelem a dráma előadásában. Kiváló mint technikai készség, de tolakodó és követelőző, mint művészi segítőtárs.

Az egész világítási, diszletezési és eddig használt mesterkélt hatásokat összes vívmányaikkal együtt, engedjük át az operának, operettnek és az orfeumnak. Ott megfelelnek a célnak. Ezek amugy is tulzásoknak és mesterkéltységnek hódolnak és ebből alkotnak és régen átlépték a hihetőség és valószínűség ösvényét. E műfajok csak nagyon távoleső, olyan szegről-végről, atyafiságban vannak a szinjátszással.

Azoknál még a valószínűség sem valami fontos, de viszont szükségük van a nagy, fejlett szinpadtechnikára a hatás elérésére. Itt már aztán amugy is kimutatható a vérrokonság, hiszen technika ez és amazok se sokkal több ennél.

E műfajokat emeli és megsegíti, ami a drámára és szinjátszásra kétségtelenül káros hatású. Mindenfajta tulzás.

A szinpad és nézőtér közti térbeli elhelyeződés — ezzel le kell számolni —, a szinjátszásba és a modern szinpad készségeibe is beleszó némi felfokozást. Ez már magában elég. De nem lehet rajta segíteni.

A közönséget és a szinpadot ugyanis, nem lehet olyan közeli összeköttetésbe juttatni, ami kívánatos volna. Az egész meghitt közelséget értem. Ez legfeljebb ötven-száz helyet jelentene a nézőtéren. Pedig, mindenféle okokból, ez kivihet-

len. De amennyire csak lehetséges, csökkenteni kellene a nézők számát. Öt, hat-száznál több ne lenne. Ez, néhány ilyen elrendezési színházat tenne szükséges-sé a fővárosban.

A nézőtérnek csak igen kicsivel volna szabad mélyebbnek lennie a szinpadnál. Ugy a szinjátszó térde irányáig. Egy-két méternyi szabad terület, részletes le-metszéssel határolná el a szinpadtól, de ez ne lenne üres tér, üregerő, de valami közömbösítő színű kárpittal bevont bádóg, vagy deszkaváz. A szinpad nagyságához arányosított térfogaton, esetleg egy emeletig, páholysorral, de inkább félkörszerűleg mélyítetten, mint szél-tében, kellene a közönséget elhelyezni. A hangvezetésre alkalmas tetőformálás-sal kellene befedni, úgy hogy a leghá-tulsó széksorba csakoly jól és épen ér-kezzék el a hang és szó, mint a legelső-be. A szinpad képe is egységesebb lesz így és közvetlenebb.

A nézőtér diszítésének, minden fel-tűnéstől mentes, megnyugtató, sőt talán közömbösítő ornamentikáival és színezés-sel kell megmutatkoznia. Semmi, ami a figyelmet kihívja és izgatja. A felvoná-sok, vagy a rövidebb darabok közti szü-netekben az idegeket elpihentető, simo-gató látvány táruljon a közönség elé. Erre a célra pompás a zöld szín, enyhe, közömbösítő árnyalásaival. Sima, redős, nem feltűnő rajzolással szövődhetne be-le valami szelid ornamentika. Ehez kel-lene alkalmazkodnia, a szünetek alatt, a nézőtér világításának is. Semmi ref-lektor, semmi fénycsóva, vagy lármás túlvilágítás. De tiszta, üdítő fény sugá-roljon szét, világosan, mint a szép, ta-vaszi reggel.

Az előadás alatt sötétüljön el a néző-tér és semmiféle jövés-menés ne zavar-hassa a figyelmet. Nem koromsötétség kell, mert ez is brutalizál, kivált, ha itt-ott, a tűzbiztonság okából, még gyertyák, vagy fénycsillagok vannak elhelyezve. Meg kell találni az átmenetet a félho-mály és sötét között. Elvégre, az az új lehetőség, ami ilyenformán a világítás számára kínálkozik, érdemes arra, hogy a szinpad-világítás végre a dráma és az előadás szolgálatába szegődjék. Lega-lább is úgy képzelem, hogy a jelzett utak